

مهاجرت بين الملل

با تأکید بر مهاجرین افغان

مؤلف:

دکتر مومن سلطان

محمود گنجی پور

امیر اشلویی

انتشارات مرسل

سرشناسه: شاطریان، محسن، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور: مهاجرت بین الملل با تأکید بر مهاجرین افغان /
محسن شاطریان، محمود گنجی پور، امیر اشنویی.
مشخصات نشر: کاشان: مرسل؛ ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۳۲۴ ص:، مصور، جدول.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۲-۴۲۵-۶
وضعیت فهرست نویسی: قیفا
موضوع: مهاجرت - - افغان‌ها - - کشورهای خارجی - - ایران
شناسه افزوده: گنجی پور، محمود، ۱۳۶۳ - اشنویی، امیر، ۱۳۶۲ -
رده بندی نگره: ۱۳۹۴ ن ۲۹ ش / ۷۶۰۳۵ JV
رده بندی یو یو: ۳۲۵
شمار کتابخانه ملی: ۳۹۶۶۷۱۹

مهاجرت بین الملل با تأکید بر مهاجرین افغان

✱ مترجم: محسن شاطریان - محمود گنجی پور - امیر اشنویی

✱ انتشارات مرسل با همکاری انتشارات دانشگاه کاشان

✱ آماز سازه متن: واحد فنی و تحقیقات انتشارات مرسل

✱ چاپ اول: ۱۳۹۴ / ۱۰۰۰ نسخه

✱ چاپخانه: بهضت

✱ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۲-۴۲۵-۶

✱ قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

✱ حق چاپ محفوظ است و نکته کلی بخشی از این کتاب بدون

اجازه نویسنده شرعاً و قانوناً مجاز نیست.

دانشگاه کاشان

۵۹۳

کتاب ناشر برگزیده ۲ دوره

مخایشگاه بین المللی کتاب تهران (۸۹ و ۱۳۸۴)

کتاب ناشر شایسته تقدیر سال ۱۳۹۲

www.morsalpub.com

ص پ: ۸۷۱۳۵/۱۳۳۵

تلفکس: ۰۳۱-۵۵۴۵۵۱۳ همراه: ۰۳۱ ۱۶۱ ۳۵۴۶

خرید اینترنتی: www.morsalpub.com

انتقادات و پیشنهادات خود را به شماره ۰۵۰۰۰۱۳۳۳۴۴۴ ارسال نمایید.

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۹
فصل اول: تعاریف و مفاهیم	
تعاریف مهاجرت	۱۵
معیارهای مورد استفاده در تعریف مهاجرت	۲۱
انواع مهاجرت	۲۴
تاریخچه مهاجرت بین‌الملل	۳۱
مهاجرت با دید تاریخی	۳۱
حجم و جهت جریان‌های مهاجرت بین‌الملل	۴۵
آمریکای شمالی و جنوبی	۴۵
ایالات متحده آمریکا	۴۶
آمریکای لاتین	۴۷
آمریکای جنوبی	۵۲
قاره اروپا	۵۳
قاره آسیا	۵۶
خاورمیانه	۵۷
قاره آفریقا	۶۰
قاره اقیانوسیه	۶۴
جزایر اقیانوسیه / اقیانوس آرام	۶۴
مروری بر تجارب تحقیقاتی مهاجرت بین‌الملل	۶۵

فصل دوم: دیدگاه‌ها و نظریات مهاجرت

۹۳	دیدگاه‌های عمده در نظریات مهاجرتی
۹۳	دیدگاه اقتصادی
۱۰۱	دیدگاه اجتماعی
۱۰۲	دیدگاه سیاسی
۱۰۳	دیدگاه سیستمی
۱۱۴	دیدگاه روانشناختی اجتماعی
۱۱۶	دیدگاه فرهنگی
۱۲۲	دیدگاه اقتصاد سیاسی
۱۲۶	دیدگاه کارکردگرایی
۱۳۱	نظریه‌ها
۱۳۱	نظریه رانشان
۱۳۳	نظریه مابوگو
۱۳۴	نظریه لاری ساستار
۱۳۵	نظریه اورت، اس، لی
۱۴۰	حجم مهاجرت
۱۴۴	جریان و ضد جریان
۱۴۷	خصوصیات ویژه مهاجران
۱۵۱	نظریه زیپف
۱۵۲	نظریه آرتور لوئیس
۱۵۵	نظریه تودارو
۱۵۷	نظریه زیپف و استافر
۱۵۷	نظریه لاوری و راجز
۱۵۸	نظریه هریک
۱۵۸	نظریه بایرلی
۱۵۹	نظریه لویی هانری
۱۵۹	نظریه آلن ژیرار
۱۶۰	نظریه مانوئل کاستنر
۱۶۲	نظریه منگالام و شوارزولتر
۱۶۲	نظریه استارک و ونگ
۱۶۳	نظریه تابلور

۱۶۴.....	نظریه گزینشی بودن مهاجرت
۱۷۱.....	نظریه کارل مارکس
۱۷۲.....	نظریه توماس و زتانیسکی
۱۷۳.....	نظریه استیس
۱۷۳.....	مدل شبکه‌ای

فصل سوم: عوامل و پیامدهای مهاجرت بین‌الملل

۱۷۸.....	عوامل تعیین کننده مهاجرت‌های بین‌المللی
۱۸۰.....	دلایل مهاجرت
۱۸۲.....	عوامل اقتصادی، اجتماعی، سیاسی
۱۸۸.....	نقش سازمان‌ها و نهادهای خصوصی
۱۸۹.....	نقش دولت‌ها و سیاست‌های دولتی
۱۹۴.....	علل و انگیزه‌های رفاه و مهاجرت
۱۹۴.....	علل مهاجرت به ایران
۱۹۴.....	وجود بحران در کشورهای همجوار
۱۹۶.....	عدم امنیت در کشورهای مبدأ
۱۹۸.....	عدم وجود زمینه‌های شغلی و وضع بد اقتصادی
۱۹۹.....	همگونی فرهنگی
۲۰۲.....	پیامدهای مهاجرت
۲۰۳.....	اثر مهاجرت بر وضعیت جمعیتی
۲۰۹.....	اثر مهاجرت بر وضعیت اقتصادی
۲۲۲.....	پیامدهای روانی ناشی از مهاجرت
۲۲۳.....	پیامدهای اجتماعی و فرهنگی مهاجرت

فصل چهارم: ویژگی‌های جغرافیایی و اجتماعی افغانستان

۲۲۸.....	ویژگی جغرافیایی افغانستان
۲۲۹.....	اقوام ساکن در افغانستان
۲۳۵.....	تقسیمات کشوری افغانستان
۲۳۷.....	آوارگان افغانی
۲۳۹.....	آوارگان افغانی و مسائل آن
۲۴۵.....	مهاجرین خارجی در ایران

فصل پنجم مطالعه موردی:

مهاجرین افغانی ساکن در شهرهای زاهدان، کاشان، آران و بیدگل

۲۵۲	تحلیلی بر اثرات اقتصادی - اجتماعی مهاجران افغان در زاهدان
۲۶۹	تأثیر مهاجرت افغان‌ها بر شرایط اقتصادی و اجتماعی کاشان
۲۸۰	بررسی وضعیت مهاجرین افغان بر شرایط اقتصادی - اجتماعی آران و بیدگل
۲۹۲	نتیجه‌گیری
۲۹۴	پیشنهادهای
۲۹۷	تمهید
۳۰۳	منابع

پیش‌گفتار

مهاجرت همیشه بخشی از زندگی بشری بوده، ولی هیچ‌گاه چون امروز مهاجرت این‌قدر گسترش و عمق بین‌المللی نداشته است. مهاجرت بین‌المللی به لحاظ کمی و کیفی، پویاها و چالش‌هایی ایجاد کرده است، به گونه‌ای که سیاست خارجی هیچ کشوری نمی‌تواند نسبت به مهاجرت بین‌المللی بی‌تفاوت باشد. اثرات گسترده مهاجرت بین‌المللی، از حوزه اقتصاد و ارسال پول به سرزمین‌های مادری توسط مهاجرین فراتر رفته و حوزه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و مسائل استراتژیک را دربر می‌گیرد. مهاجرت‌های بین‌المللی از نظر جایگاه، راهمیت‌تر از مهاجرت‌های داخلی است، به‌طوری‌که این مهاجرت‌ها منجر به کاهش یا افزایش حساسیت جمعیت کشورها می‌گردد. به عبارت دیگر، قسمت عمده‌ای از مهاجرت‌های بین‌المللی ناشی از فشارهای جمعیتی است. اثرات مهاجرت‌های بین‌المللی به ویژه تغییرات حاصل در ترکیب جمعیت و تحول در وضعیت اقتصادی کشورهای مهاجرفرست و مهاجرپذیر، بی‌شک به تأثیر این عوامل در مهاجرت‌های داخلی نیست. مهاجرت‌های بین‌المللی همچنین در میزان دستمزدها، بی‌کاری، درآمد سرانه و کیفیت سطح زندگی و موازنه پرداخت‌های خارجی، تأثیر دارد.

پدیده مهاجرت مردم افغانستان به کشورهای همسایه، به ویژه ایران، نیز یکی از اشکال مهاجرت بین‌المللی است که در دهه‌های اخیر رونق زیادی داشته است و در طول سال‌های متمادی حدود ۳۰ درصد از جمعیت افغانستان کشور خود را ترک گفته‌اند. سالیان دراز است که مهاجران خارجی به ویژه مهاجرین افغانی، در سراسر جای کشورهای سکونت دارند. هیچ استانی نیست که ساکنان آن با این مهاجران برخورد نداشته باشند و میان آن‌ها مراوداتی صورت نگیرد. بنابراین مسئله مهاجران خارجی مانند مسائل مهم دیگری که کشورمان با آن مواجه است از اهمیت خاصی برخوردار است که بایستی به این موضوع و مسائل آن نیز، موشکافانه و دقیق پرداخته شود.

کتاب مهاجرت بین‌الملل با تأکید بر مهاجرین افغان از پنج فصل به شرح ذیل تشکیل شده است: فصل اول شامل تعاریف و مفاهیم مهاجرت است که به بررسی تعاریف مهاجرت، انواع مهاجرت و تاریخچه مهاجرت بین‌الملل می‌پردازد؛ فصل دوم تحت عنوان

دیدگاه‌ها و نظریات مهاجرت به بررسی دیدگاه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، سیستمی، روان‌شناسی اجتماعی، فرهنگی، اقتصاد سیاسی، کارکردگرایی و نظریات مرتبط با مهاجرت می‌پردازد؛ فصل سوم با عنوان عوامل و پیامدهای مهاجرت بین‌الملل عوامل تعیین‌کننده مهاجرت‌های بین‌الملل، علل مهاجرت به ایران و پیامدهای مهاجرت بین‌الملل مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد؛ فصل چهارم به بررسی ویژگی‌های جغرافیایی، اجتماعی کشور افغانستان شامل تقسیمات کشوری افغانستان، اقوام ساکن و آورگان افغانی و مسائل آن در ایران می‌پردازد؛ فصل پنجم به مطالعه موردی مهاجرین افغان ساکن ایران در سه شهر زاهدان، کاشان و آران و بیدگل به عنوان نمونه می‌پردازد. این بخش به بررسی روند ورود مهاجرین افغانی به نواحی مورد مطالعه، اثرات حضور مهاجرین شامل اثرات اقتصادی، اجتماعی، امنیتی و امنیتی می‌پردازد.

در این کتاب سعی شده است با استفاده از منابع مختلف داخلی و خارجی، چارچوبی برای شناخت مهاجرت بین‌الملل با تأکید بر مهاجرین افغانی در ایران تنظیم شود. بدون شک کتاب مذکور از اشکال حالی نیست و از استادان و صاحب‌نظران محترم تقاضا می‌شود نظریات ارزشمند خود را با نویسندگان در میان بگذارند تا در چاپ‌های بعدی مورد ملاحظه قرار گیرد. مؤلفان پیشرو از تمامی خوانندگان و منتقدان عزیز تشکر می‌کنند.

کتاب حاضر می‌تواند منبعی مفید در مطالعات شهری برای دانشجویان جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، علوم اجتماعی، جمعیت‌شناسی، شهرسازی، مدیریت شهری به شمار آید. همچنین امید است این کتاب مورد توجه اساتید، دانش‌پویان، مهندسان مشاور شهرسازی و کلیه مراکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای و مسئولان مربوط قرار گیرد.

دکتر محسن شاطریان

محمود گنجی‌پور

امیر اشنویی

دانشگاه کاشان ۱۳۹۴